

Jelenségnaptár

2002. december (JD 2 452 610–2 452 640)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap közepétől látható az esti égbolton, a délnyugati látóhatár fölött. 26-án van legnagyobb keleti kitérésben, 20° -ra a Naptól.

Vénusz. A hajnali égbolt legfeltűnőbb égitestje. A hónap közepén négy órával kel a Nap előtt. 7-én éri el legnagyobb fényességét, $-4^m,7$ -t. Fázisa a hónap során 0,2-ről 0,4-re növekszik.

Mars. A hajnali égen látható a Virgo, majd a Libra csillagképben. Fényessége $1^m,6$, átmérője $4'',3$, mindkettő növekszik.

Jupiter. Késő este kel. Az éjszaka nagy részében látható a Leo, majd a Cancer csillagképben. Fényessége $-2^m,4$, átmérője $42''$.

Szaturnusz. Napnyugta körül kel, és egész éjszaka látható a Taurus csillagképben. 17-én kerül szembenállásba a Nappal. Fényessége $-0^m,5$, átmérője $21''$.

Úránusz, Neptunusz. Az esti órákban még megfigyelhetők meg a Capricornus csillagképben. Késő este nyugszanak.

Mély-ég ajánlat

Az ι Cas környéke. Beküldés: 2002. dec. 6-ig.

Az ι Aur környéke. Beküldés: 2003. jan. 6-ig.

Az ajánlati területek térképei, az objektumok adatai, valamint észlelőlapok válaszboríték ellenében igényelhetők Berkó Ernő rovatvezetőtől.

Holdfázisok

04. 20:34 UT	újhold
11. 20:52 UT	első negyed
20. 01:34 UT	telehold
27. 15:46 UT	utolsó negyed

Mira és SRA maximumok

02. W And	7,4	VA 3
02. X CrB	9,1	
04. T Ari	8,3	VA 5
04. T Cas	7,9	VA 10
04. V CVn	6,8	VA 9
05. U Aur	8,5	VA 10
06. V Tau	9,2	VA 8
08. W Cet	7,6	VA 6
11. U Ori	6,3	VA 1
11. V Aur	9,2	VA 3
11. SS Her	9,2	VA 5
15. U Cas	8,4	VA
20. SV And	8,7	VA 2
21. U LMí	10,8	VA 9
24. RS Her	7,9	VA 6
26. RV Cas	9,4	VA 5
26. V Vir	8,9	VA
28. Y Aqr	9,4	VA 5
28. T Aqr	7,7	VA 5
29. T CVn	9,6	VA 10
31. V CMi	8,7	VA 13

Kettőscsillag észlelési ajánlat: az STT 507 Cas és környéke

CEP 23382+6352 STI1191	1903 1908	2 319 326	6.6	7.1	11.5	12.4
CEP 23399+6419 ES 149 AB	1902 1995	21 121 120	6.0	5.5	8.95	9.47
CEP 23399+6419 ES 149 AC	1903 1995	5 177 182	49.8	50.9	8.95	11.82
CEP 23399+6344 STT 502	1848 1991	8 223 227	3.5	3.7	6.89	10.64
CEP 23403+6453 STI1194	1903 1903	1 172 172	8.1	8.1	11.8	11.8
CAS 23423+6431 BU 993	1880 1974	10 280 276	2.7	2.6	6.6	10.8

CAS 23437+6457	BRF 5	1895 1991	7 96 98	36.6	35.1	9.98	10.25
CAS 23440+6503	ES 150	1895 1974	6 212 36	3.3	3.3	9.9	11.6
CAS 23466+6508	STI1211	1903 1991	2 257 258	13.7	13.3	11.60	13.05
CAS 23481+6349	BU 1152	A-BC	1889 1991	12 136 137	74.3	73.3	7.39 9.57
CAS 23481+6349	BU 1152	BC	1889 1981	12 102 107	0.6	0.8	10.2 10.2
CAS 23487+6453	STT 507	AB	1843 2000	99 218 318	0.4	0.6	6.76 7.76
CAS 23487+6453	STT 507	AC	1847 1994	32 354 351	48.8	49.8	6.48 8.44
CAS 23487+6453	FOX 278	AD	1916 1916	1 109 109	51.0	51.0	6.76 13.0
CAS 23511+6448	STI1224		1903 1903	1 150 150	7.0	7.0	11.9 11.9
CAS 23519+6437	MLB 236		1921 1992	2 153 154	4.8	4.7	10.2 11.5
CAS 23522+6426	STI1226		1903 1903	1 147 147	4.2	4.2	10.6 12.2
CAS 23552+6436	STI1231		1903 1903	1 281 281	11.2	11.2	12.1 12.4
CAS 23553+6435	STI1233		1903 1903	1 140 140	7.4	7.4	11.6 12.2
CAS 23560+6357	STI1236		1903 1903	1 355 355	6.9	6.9	11.5 12.8
CAS 23564+6518	MLB 238		1921 1995	4 257 244	2.1	2.8	10.5 11.8
CAS 23576+6421	HJ 1922		1909 1909	1 140 140	14.8	14.8	9.2 12.9

A kiemelt objektumok nevét félkövér betűkkel szedtük. Beküldési határidő: december 6. (Lat)

A hónap Messier-objektuma: az M74

Az áprilisi Messier-maratonozók első objektuma ez a galaxis, melynek láthatóságával kapcsolatban erősen megoszlanak a beszámolók. A *seds.org* szerint 9,4 magnitúdós, 10 ívperces, kör alakú galaxis, melynek magja csillagszerű, spirálkarjai pedig halványak. Viszont néhány hazai égnéző tapasztalatai szerint spirálkarjai halványak ugyan, de a laza szerkezetű galaxisban mégis sokkal könnyebben észrevehetőek, mint más, fényesebb karú, ám kompaktabb szerkezetű galaxisok spirálkarjai. Nagyon barátságos helyen, az η Pisciumtól mintegy 40 ívpercre látható!

Távolsága 30–40 millió fényév között lehet, Tully (1988) 32 millióra teszi. Típusa SA(s)c, vagyis nincs küllője (SA), c altípusú és nincs semmilyen gyűrűs formációja (s). A galaxis mérete hasonló a Tejútrendszeréhez: átmérője nem egészen 100 ezer fényév. A spirálkarokban nagy volumenű csillagkeletkezés figyelhető meg, a Webb Society Mély-ég megfigyelők kézikönyve c. kiadványa 193 HII zónát sorol föl az M74-ben. Az UIT megfigyelései alapján a galaxis spirálkarjai az ultraibolyában is jól látszanak, a karokban rengeteg, igen fényes pontnak tűnő HII régió foglal helyet.

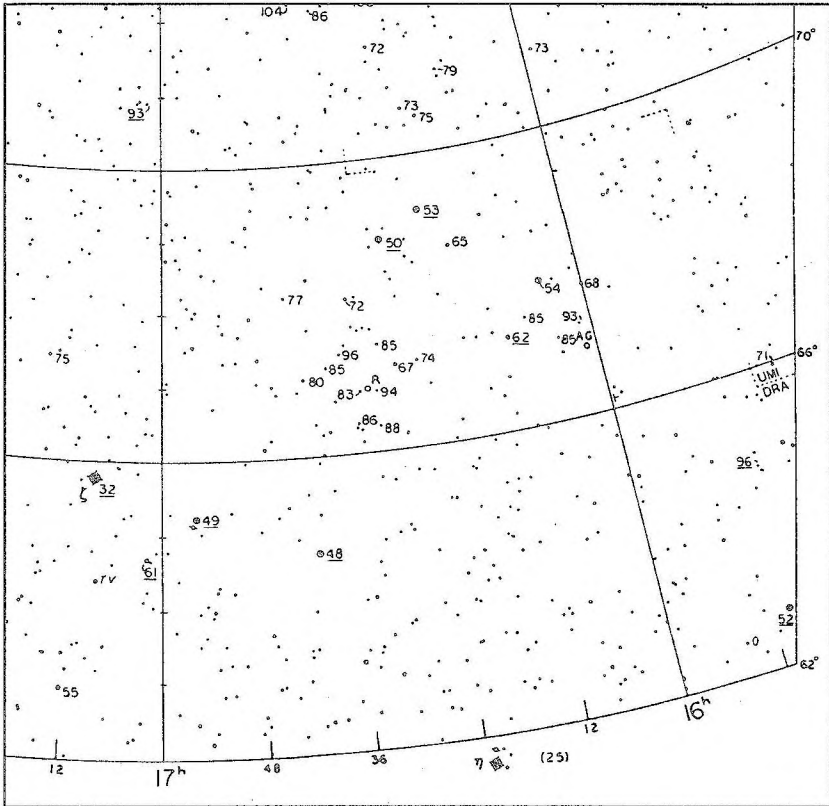
Az M74 egy kisebb, feltételezett galaxiscsoport legnagyobb tagja lenne. A további tagok: NGC 660 SBa, UGC 891 Sm, UGC 1176 Irr, UGC 1195 Irr, UGCA 20 Irr. A közeli η Piscium nagyon nehéz kettős, 3,7 és 11 magnitúdós komponensei 1 ívmásodpercre vannak egymástól. (SzMGy)

Meteorraj-ajánlat: a Geminidák

Láthatóságuk december 7 és december 17 közé esik. Maximumuk december 14-ére várható 10:00 UT-kor. Az utóbbi 13 év legjobban észlelt 6 maximuma alapján a raj maximuma SL= 262^o1–262^o3 között várható, amely 07:45–12:30 UT közé esik. A ZHR értéke általában 120–130 körüli. Ha az előrejelzés helyes, akkor az észak-amerikai kontinensről lesz kedvező megfigyelési helyzetben. A rajtagok közepesen gyorsak, gyakran fényesek. A Hold első negyed után lesz, és helyi idő szerint 01:38-kor nyugszik, így a raj megfigyelése szempontjából kedvező helyzetben lesz. (Gyarmati László)

A hónap változója: az AG Draconis

Mint arról a változócsillag-rovatban beszámoltunk, október elejére újra aktív a Draco egyetlen szimbiotikus változócsillaga, az AG Draconis. Mivel kitörésének folyamatos nyomon követése igen fontos feladat, ezért szakítottunk az optimális láthatóságú változókból választott ajánlatokkal. Sajnos november–december folyamán a legrosszabb a csillag láthatósága, de azért 67 fokos deklinációjának köszönhetően ilyenkor is felkereshető. Az AG Dra egyébként a kölcsönható kettőscsillag szimbiotikusok között is különleges, mivel a jellemző szimbiotikus csillagokkal ellentétben nem vörös óriás másodkomponens ad át tömeget a fehér törpe főkomponensnek, hanem egy forróbb sárga óriáscsillag. Ismétlődő kitörései során a minimumbeli 10^m -s fényeségből egészen 7^m - 8^m közé is felfényesedhet. Mellékelt térképünk az AAVSO Variable Star Atlas 10. térképdalának részlete, ahol a ζ és az η Dra segítségével azonosíthatjuk az AG Dra környezetét. Az AG Dra mellett találjuk az R Dra mirascillagot is, melynek 6^m - 7^m közötti maximumait szintén észlelhetjük a térkép alapján. (Ksi)

A C/2000 WM1 (LINEAR)-üstökös 2 fok hosszú, azaz legalább 18 millió km-es porcsóvája 2002. május 9-én. A felvételt Michael Jäger készítette 25 cm-es Schmidt-kamerával, 13 perc expozíciós idővel.

A C/2002 E2 (Snyder-Murakami)-üstökös 2002. május 15-én egy 30 cm-es deltagráffal. A 20 és 25 perces expozíciós idejű képeket Michael Jäger készítette és komponálta össze. A 16'-17'-es porcsóva hossza a valóságban legalább 2 millió km

plazma képernyők
projektorok
házi mozi – vetítővásznak

ASK C20 projektor
SVGA, 1000 ANSI Lumen,
csak MCSE tagoknak:
490 000,- Ft + ÁFA

LSK Hungária Kft.

H-1203 Budapest, Török Flóris u. 70. Tel.: 06-1-421-5490 • Fax: 06-1-421-5491
Web: www.lsk.hu • E-mail: info@lsk.hu